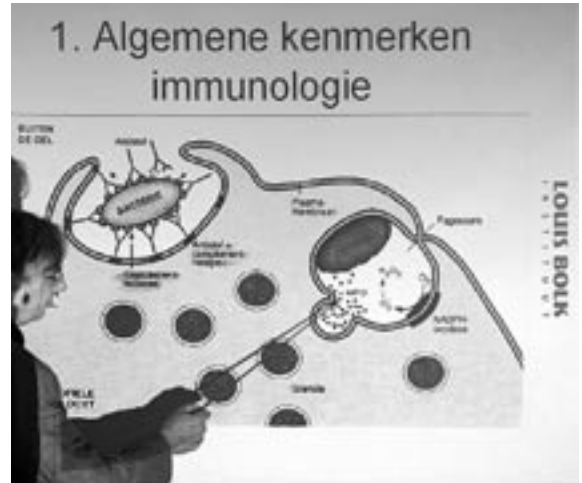

Uitdaging voor het medisch onderwijs

Christa van Tellingen en Guus van der Bie, beiden arts, legden onlangs de laatste hand aan het zesde deel van een reeks aanvullend studiemateriaal voor de medische basisvakken. Met de publicatie hiervan werd de reeks *Bolk's Companions for the Study of Medicine* afgerond. Dit was reden voor het Louis Bolk Instituut (LBI) om een minisymposium te organiseren.

Guus van der Bie tijdens zijn lezing.

Christa van Tellingen

Guus van der Bie

Op dinsdag 20 februari jl. kwam een vijftigtal belangstellenden bijeen in de tuinzalen van Antropia in Driebergen, onder voorzitterschap van Dr. Erik Baars van de Sectie Mens van het LBI. In zijn welkomstwoord benadrukte directeur dr. Vincent Blok het vruchtbare van een systemisch-holistische benadering naast de gangbare wetenschap en hij noemde het belang van het kijken vanuit het patiëntenperspectief. Prof. dr. J. van der Greef, hoogleraar analytische biowetenschappen aan de universiteit van Leiden en wetenschappelijk directeur TNO systeem biologie, feliciteerde en dankte de auteurs van harte. In zijn lezing vertelde hij dat de georganiseerde complexiteit onderzocht kan worden, niet door op één target te mikken maar door te kijken naar de dynamiek van het systeem en naar de patronen van zelforganisatie. Vanuit die aanpak betreft hij

ook Chinese - op natuurwaarnemingen gegroundveste - behandelwijzen in zijn onderzoek.

Christa van Tellingen liet met eenvoudige maar duidelijke beelden de vier stappen zien die iedere student moet maken om uit de veelheid van gegevens patronen te leren herkennen en de betekenis ervan te duiden. Opvallend is dat vormfeiten bijvoorbeeld zich steeds in drie lagen voordoen, terwijl in processen vier lagen te herkennen zijn. Door de stappen die worden beschreven in de *Companions*, leert de student passieve kennis om te vormen tot een klinische blik.

Guus van der Bie presenteerde 'patroonherkenning' als een hoeksteen van de geneeskunde. Vanuit een fenomenologische visie op immunologie liet hij zien hoe een dynamisch patroon van cognitie/adaptatie/effect als een organisch (oer)fenomeen in de evolutie weliswaar metamorfoseert en differentieert, maar toch coherent blijft. ('Goethe heeft ten onrechte verloren van Newton'). "Vanuit overzicht effectief studeren, oog voor het individuele krijgen maar vooral ook een klinische blik leren ontwikkelen, dat moet in een vroeg stadium van de studie plaatsvinden, anders is het te laat," zo stelde van der Bie. Fenomenologische inzichten moeten methodisch wetenschappelijk onderbouwd worden, voor-

lopig zal dus de fenomenologie nog een complementaire zienswijze blijven.

Over het belang van een brede scope in de medische professionaliteit sprak prof.dr. J. Borleffs, hoogleraar medisch onderwijs aan de universiteit van Utrecht. Hij schetste het beeld van 'de goede dokter' in de geschiedenis als lering voor de nieuwe opzet van de medische studie. Daar komt in de bachelor-master indeling naast het onderricht in de academische vaardigheden, aandacht voor humanities zoals reflectie op het eigen handelen, complementaire geneeswijzen, ethiek en wetenschapsfilosofie. Ook voor de *condition humaine* met inzicht in verantwoordelijkheden en plichten, maar ook in alternatieven en diversiteiten. Bovendien wordt de mogelijkheid voor individuele profilering vergroot door studie buiten de medische faculteit of 'vruchtbare nuttelosheid'. Studenten zullen meer worden uitgedaagd door het aanbod van een *honors-program*. Guus van der Bie zal in de nieuwe bachelorfase de medische humanities gaan verzorgen.

Tot slot van deze boeiende en bemoedigende bijeenkomst werd een volgende serie *Companions* aangekondigd onder de titel: *The Practice of Medicine*. ■

Jana Loose